

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen.

HET WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE WETTEN OP DE HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

De regeering heeft in dato van 8 Juni 1939 een ontwerp neergelegd tot wijziging van de wetten op de handelsvennootschappen (cfr. Bescheiden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers n° 102, vergadering van 8 Juni 1939).

Dit wetsontwerp stelt verschillende maatregelen voor die vrijwel overeenkomen met de oplossingen die worden aangeprezen door de rechtsschrijvers, die het probleem van de hervorming der N. V. hebben onderzocht. Daarbij dient opgemerkt dat de voorgestelde maatregelen een gematigd karakter hebben, wat voorzeker een kenmerk is van een goede wetgeving.

Het ontwerp blijkt dan ook heel veel goeds te bevatten en een belangrijke verbetering na te streven van den huidige toestand. Desniettegenstaande moeten we een zeker voorbehoud maken.

We zullen hier het ontwerp nagaan en de voorgestelde wijzigingen samenvatten in de volgorde door het ontwerp zelf aangegeven.

De memorie van toelichting is zeer bondig. Ze bestaat uit één enkel alinea van 7 regels. Zij verwijst eenvoudig naar het verslag, dat werd opgesteld door het Vast Comité van den Raad voor Wetgeving. Dit verslag werd trouwens als aanhangsel neergelegd en bekend gemaakt, en kan dus in feite als memorie van toelichting beschouwd worden. (Zie zelfde Parlementaire Bescheiden, n° 102, van 8 Juni 1939.)

Het wetsontwerp zelf is trouwens een vrucht van den arbeid van dit Comité.

I. — Bezoldiging van de beheerders.

Het eerste punt dat door het ontwerp en het verslag wordt behandeld is de bezoldiging van de beheerders.

a) Het komt voor, zegt het verslag, dat de tantièmes op de bruto-winst van de onderneming berekend worden, zoodat de beheerders deze voordeelen kunnen genieten zelfs wanneer het boekjaar met verlies sluit.

Het ontwerp voorziet dat de bezoldiging, die uit tantièmes op de winsten bestaat, enkel op de nettowinst van het dienstjaar berekend mag worden.

Dit is onvoorwaardelijk bij te treden.

b) Het ontwerp voorziet ook, dat voortaan de belooning van de beheerders, door de statuten, of in geval van stilzwijgen van de statuten, door een bijzondere beslissing van de algemeene vergadering moet vastgesteld worden.

Wij meenen dat zulks niets anders is dan de bevestiging van het gemeen recht. (Cfr. Resteau, Les Sociétés Anonymes, édit. 1913, Tome II, n° 895; Les Nouvelles : Les Sociétés Commerciales, n° 1727, par F. Passelecq)

Op te merken dat het niet de bedoeling van het ontwerp is, de bedragen die aan de beheerders zouden toegekend worden, ten welken titel ook,

aan dezen regel te onderwerpen. Het geldt hier alleen de bezoldiging die zij ontvangen ten titel van beheerder. Dit wordt duidelijk gezegd in de motiveering.

* * *

Dit is alles wat het ontwerp vermeldt betreffende de bezoldiging van de beheerders.

Het is wellicht niet ongepast er op te wijzen, dat zelfs de *Engelsche wetgeving* zeer verstrekkende maatregelen te dien opzichte heeft genomen.

Artikel 128, par. 1, al. c van de Companies Act 1929 legt aan de beheerders op in de rekeningen die aan de algemeene vergadering moeten voorgelegd worden, het totaal te vermelden der bedragen die zij in vergelding ontvangen van hun diensten, daarin begrepen alle eere- loonen, procenten en bezoldigingen die hun worden betaald ten titel van beheerder, hetzij door de vennootschap, hetzij door een filiale.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op den beheerder-bestuurder (art. 128, par. 3).

Anderzijds voorziet artikel 148 dat de beheerders op vraag van de vennoten die $\frac{1}{4}$ van het totaal aantal stemmen vertegenwoordigen, het totaal bedrag moeten aanduiden van de bezoldigingen die zij ten welken titel ook hebben ontvangen.

Daarin moeten ook begrepen worden de voordeelen bekomen van filialen. De vennootschap mag nochtans beslissen op deze vraag niet in te gaan, en dan zal het voldoende zijn dat alle sommen die aan al de beheerders tezamen werd uitbetaald, zouden aangeduid worden, zonder het montant te specificeren dat aan ieder hunner werd uitgekeerd (art. 148 Companies Act 1929).

Ook in de *Duitsche wetgeving* vinden wij bepalingen te dien opzichte. Artikels 77, 78 98-4° van de wet op de handelsvennootschappen van 30 Januari 1937, treffen maatregelen ten einde te verhinderen dat er voordeelen zouden toegekend worden, die niet in verhouding zijn met het zakencijfer en de bekomen resultaten.

Artikel 128 voorziet dat het maatschappelijk verslag, dat de directie moet neerleggen, een aanduiding zal bevatten van de totalen der bezoldigingen die de leden van de directie en van den toezichtsraad hebben ontvangen ten welken titel ook (salarissen, bezoldigingen, deelneming in de winsten, vergoeding van onkosten, voor- schotten van bijvoeglijke vergoeding van welken aard ook).

Wij stippen dit hier enkel aan om te wijzen op den ernst van het vraagstuk.

Men zou bijvoorbeeld kunnen aanvaarden, dat het totaal der sommen door beheerders of commissarissen ten welken titel ook en in welke hoedanigheid ook genoten, zou vermeld worden in een bijzondere post van de documenten, die ter inzage van de algemeene vergadering worden voorgelegd. Dit zou voldoende zijn. Wij zijn van oordeel dat het publiceeren van deze sommen in de balans niet wenschelijk is; het is niet noodig dat deze sommen zouden bekend gemaakt worden aan de aandeelhouders, die zich niet de moeite getroosten de documenten te komen inzien, die te hunner kennisneming worden neergelegd. Evenmin hoeven derden, welke bij de innerlijke verhouding der vennootschap geen rechtstreeksch belang hebben, daaromtrent ingelicht te worden, doch het is billijk dat de vennoot zou kunnen vernemen welk het totaal is der voordeelen die aan de leiding worden verstrekt. De verplichting tot mededeeling van dit totaal zou door een sanctie moeten gestaaft worden.

II. — Hervorming van de controle.

De bezwaren tegen het toezicht, zooals het thans bestaat, zijn voldoende bekend. Het toezicht moet hervormd worden. Ziehier wat het wetsontwerp dienaangaande voorstelt.

a) Een der commissarissen of de commissaris, indien er slechts één enkele is, zal moeten gekozen worden onder de personen die door een bijzondere commissie erkend zijn, als bevoegd om het ambt van commissaris waar te nemen.

Er zou minstens één commissie voor het gebied van elk Hof van Beroep worden opgericht. Een koninklijk besluit zal de samenstelling en de werking van deze commissie regelen.

b) Om de onafhankelijkheid van de commissarissen te waarborgen, wordt voorzien, dat zij geen ander functie mogen uitoefenen in de onder hun toezicht staande vennootschappen.

Het wordt hun eveneens verboden een andere functie dan die van commissaris uit te oefenen in de filialen van de maatschappij, waarbij zij commissaris zijn, alsook in de vennootschappen waarvan de maatschappij in kwestie zou afhangen.

Het ontwerp geeft als bepaling van filiale aan, « de vennootschap waarvan een andere vennootschap aandeelen of deelbewijzen bezit, die meer dan 20 procent van het maatschappe-

lijk kapitaal vertegenwoordigen, of die recht geven op meer dan 20 procent van het totaal bedrag van de stemmen aan de titels gehecht.»

c) Onvereenigbaarheden worden voorzien tusschen het ambt van commissaris en het bloed- of aanverwantschap in de rechte linie (indien het erkende commissarissen geldt, bloed- en aanverwantschap in de zijlinie tot en met de vierde graad), met een der beheerders of bestuurders van de vennootschap in kwestie, of van de moeder- of de dochtervennootschappen van deze laatste.

Insgelijks wordt het ambt van commissaris verboden aan de echtgenoot, vennoot of bediende van deze beheerders of bestuurders.

d) De belooning van al de commissarissen moet vast zijn; buiten die belooning mogen zij geen enkel voordeel, onder welken vorm ook, van de vennootschap ontvangen. Leeningen of voorschotten mogen hen niet worden verstrekt.

e) Indien er geen erkende commissaris meer zou zijn tengevolge van overlijden of anderszins en ook indien het getal der commissarissen met meer dan de helft verminderd is, moet de beheerraad de algemeene vergadering samenroepen om te voorzien in de vervanging.

f) De staat die den actieven en passieven toestand van de maatschappij weergeeft, zal ieder kwartaal aan de commissarissen moeten ter hand gesteld worden, in plaats van ieder half jaar, zooals het thans wordt opgelegd.

g) Hij die het mandaat van « erkend » commissaris heeft waargenomen bij een bepaalde vennootschap, kan gedurende de drie jaren die op zijn mandaat volgen, geen beheerder of bestuurder worden benoemd in deze vennootschap, in hare filialen of moedermaatschappijen.

* * *

De hervorming van de controle, zooals voorgesteld door het ontwerp, zal een merkelijke verbetering uitmaken.

Desniettegenstaande rijst de vraag of de wijziging afdoende zal zijn. Inderdaad, volgens het ontwerp zullen de commissarissen steeds blijven afhangen van dezelfde meerderheid die den beheerraad noemt. Niet zelden bezit de beheerraad de meerderheid van stemmen. Vandaar de afhankelijkheid van de commissarissen tegenover den beheerraad. Het is juist om deze grondoorzaak van zwakheid weg te nemen dat het onttrekken van de benoeming van één der commissarissen aan de meerderheid door vele

rechtsschrijvers als een uitkomst wordt beschouwd. *Aan wien dient de benoeming van dezen commissaris dan toevertrouwd? Het is hier de plaats niet om daaromtrent uit te weiden.* Stippen we aan, dat de heer Devèze heeft voorgesteld dit recht toe te kennen *aan de minderheid* der aandeelhouders (*Echo de la Bourse*, 9 november 1938). Verschillende rechtsschrijvers hebben deze gedachte verdedigd.

In het verslag Struye, uitgebracht ten verzoeken van de rechterzijden van de Kamers van Volksvertegenwoordigers, vinden wij den wensch uitgedrukt dat *de voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg* de benoeming van een commissaris zou kunnen doen op vraag van de minderheid.

Een ander stelsel werd verdedigd door de Vlaamsche Accountants Vereenigen (verslag April 1938): een afzonderlijke controle zou geschieden door tusschenkomst van accountants, naast deze van de gewone commissarissen.

De aandacht dient dan ook gevestigd op het feit dat de voorgestelde hervorming van de controle weliswaar de bevoegdheid, maar wellicht niet voldoende de onafhankelijkheid van de commissarissen waarborgt.

III. — Verhooging van het kapitaal.

Het ontwerp voorziet dat tot geen kapitaalsverhooging mag worden overgegaan, zolang het kapitaal, waarop ingeschreven werd, niet integraal werd opgeroepen. (Si le capital déjà souscrit n'a pas été intégralement appelé). De Nederlandsche tekst zegt: « Indien het reeds onderschreven kapitaal, niet geheel is *uitgeschreven* ». Deze Nederlandsche tekst is onbegrijpelijk.

In het verslag wordt gezegd, dat de voorgestelde wetsbepaling voortaan zal verbieden tot eenige verhooging van kapitaal te beslissen, indien het reeds ingeschreven kapitaal niet algeheel werd « volgestort ».

Deze toelichting gaat veel verder dan de voorgestelde tekst. De voorgestelde Fransche tekst verbiedt het kapitaal te verhoogen, zolang het ingeschreven kapitaal niet werd « opgeroepen ». Wat niet hetzelfde is als « volgestort ».

* * *

De voorgestelde wijzigingen kunnen wij onvoorwaardelijk bijtreden op voorwaarde dat de

Nederlandsche tekst zelf duidelijk worde gemaakt.

IV. — Inventaris, balans, winst- en verliesrekening.

a) De inventaris zal volgens het ontwerp moeten vermelden niet enkel de *schulden* van de bestuurders, beheerders en commissarissen tegenover de vennootschap, zooals thans het geval is, maar ook alle *verbintenissen* van de leden van het besturend personeel, ook de kredieten en de waarborgen, welke zij van de vennootschap zouden hebben verworven.

b) Deze verbintenissen (leeningen, voorschotten, kredieten en waarborgen) moeten vermeld worden op een afzonderlijke lijst, die als bijlage aan den inventaris wordt gehecht en waarvan de vermelding ook in den inventaris — desnoods min gedetailleerd — voorkomt.

Deze lijst moet ook de leeningen, voorschotten en kredieten vermelden, welke *in den loop van het boekjaar* werden toegestaan en welke zouden terugbetaald zijn vóór het teneinde komen van het boekjaar; ook de waarborgen *gedurende het boekjaar gegeven* of bevestigd en waarvan de vennootschap ontlast zou zijn bij het eindigen van het jaar.

Deze maatregelen worden voorzien om te verhinderen dat de toestand voorloopig bij het afsluiten van het boekjaar « geregulariseerd » worden, om dan na het ingaan van het volgend boekjaar andermaal te worden tot stand gebracht.

c) Deze lijst dient samen met inventaris, balans, winst- en verliesrekening en verslag der beheerders, aan de commissarissen medegedeeld te worden één maand vóór de algemeene vergadering.

d) De lijst moet neergelegd worden ten maatschappelijken zetel ten gerieve van al de aandeelhouders.

e) Het verslag der beheerders zal aanduiden op welke wijze de verschillende posten van het actief zijn geschat geworden.

f) Het dient volgens de thans bestaande wetgeving één maand vóór de algemeene vergadering *aan de commissarissen medegedeeld te worden en blijft vaak onbekend* aan de aandeelhouders tot op den dag van algemeene vergadering zelf.

Het ontwerp voorziet dat voortaan de aandeelhouders mededeeling van dit verslag zullen moeten krijgen ten maatschappelijken zetel, 15

dagen vóór de algemeene vergadering. Artikel 78 wordt in dien zin aangevuld (art. 10 van het ontwerp).

Op te merken dat de Fransche tekst van het ontwerp onder artikel 8 al. 2 niet voorziet, dat de onroerende waarden in den inventaris moeten vermeld worden. Dit is ongetwijfeld een drukfout. Het woord « immobilière » is weggevallen bij vergissing, zulks blijkt uit den Nederlandschen tekst en uit de toelichting.

g) De *huidige wetgeving* voorziet dat afzonderlijk moeten vermeld worden :

het aan den omloop onttrokken actief (actif immobilisé) ;

het te gelden te maken actief (actif réalisable) ;

de schulden van de maatschappij tegenover haarzelf (het kapitaal en reserves) ;

de obligatiën ;

de schulden met hypotheek of pand ;

de schulden zonder zakelijken waarborg.

Het *wetsontwerp* daarentegen voorziet dat in de balans afzonderlijk moeten vermeld worden :

Bij het actief :

1) de kosten van oprichting en, in voorkomend geval, van verhooging van kapitaal ;

2) de onroerende goederen ;

3) de werktuigen en de machines ;

4) de octrooien en de fabrieksmerken ;

5) de schuldvorderingen op aandeelhouders voor het niet-gestorte gedeelte van het kapitaal ;

6) de schuldvorderingen op de dochter-vennootschappen of, in voorkomend geval, op de hoofdenootschap ;

7) de grondstoffen, de voorraden en de koopwaren ;

8) de op een Belgische of buitenlandsche openbare fondsenbeurs genoteerde effecten ;

9) de niet-genoteerde effecten ;

10) de deelnamen, onder gelijk welken vorm, in de handelssyndicaten of andere handelsverenigingen.

Bij het passief :

1) Het kapitaal en, indien er verschillende categorieën van effecten of deelbewijzen zijn, het kapitaal dat door elk van die categorieën vertegenwoordigd is ;

2) de wettelijke reserve ;

3) de conventionele reserves ;

4) de ramingen voor eventueel verlies ;

5) het bedrag dat op elke obligatieleening verschuldigd blijft;

6) de schulden jegens de dochtermaatschappen of, in voorkomend geval, jegens de hoofdenvennootschap.

De verbintenissen door aval, borgtocht of andere waarborgen, door de vennootschap gegeven, worden op het passief van de balans aangerekend met, indien daartoe aanleiding bestaat, opgave op het actief van de tegenwaarde.

Een belangrijke voorgestelde maatregel is wel de afzonderlijke vermelding van de voorwaardelijke schulden en van de waarborgen door de vennootschap aan derden gegeven, zooals b.v. avalborgtochten. Het zou niet volstaan, zegt het verslag, deze schulden te doen voorkomen in de vage rubriek « rekeningen van orde ». In vele gevallen hebben deze debetposten wel een tegenpost in het actief, maar de waarde van dezen tegenpost, namelijk het verhaal tegen dezen hoofdschuldenaar, is denkbeeldig, indien bedoelde schuldenaar insolvent is.

h) Teneinde een zekere vastheid in de balans te bekomen en de aandeelhouders in de mogelijkheid te stellen de balans gemakkelijker te begrijpen, wordt voorgeschreven dat in geval de vorm van de balans gewijzigd wordt, een balans van voorgaand jaar als bijlage aan de voorgebrachte balans dient gehecht en terzeldertijd als deze moet bekend gemaakt worden.

Er wordt dus niet voorgeschreven een bepaald model voor de balans te volgen, met uitzondering van de vermelding van de afzonderlijke artikelen, waarvan sprake hierboven. Evenmin wordt voorzien, dat de redenen die de afwijking van den vorm zouden verrechtvaardigen, opgegeven worden.

i) Het huidig artikel 77 bepaalt dat de noodige amortisatiën moeten gedaan worden in balans, winst- en verliesrekening.

Het wetsontwerp bepaalt nu, dat in de winst- en verliesrekening de amortisatiën moeten aangeduid worden onder afzonderlijke artikelen, overeenkomend met die van de balans waarop zij betrekking hebben (voorgesteld artikel 77 alinea 3).

In de eigenlijke balans zullen zij voor gevolg hebben, hetzij een overeenstemmende vermindering van de elementen van actief, waarop zij betrekking hebben, hetzij de aanrekening van haar bedrag onder een bijzonder artikel van het passief.

j) De voorgeschreven vermelding in de ba-

lans onder de rubriek « ramingen voor eventueel verlies » betreft waardeverminderingen welke zich feitelijk nog niet voordeden, maar voor dewelke de vennootschap redenen heeft beducht te zijn. Deze post is dan ook van denzelfden aard als de reserves, althans zolang het verlies « dat men vreest » zich niet heeft verwezenlijkt.

* * *

Wij kunnen de voorgestelde hervormingen betreffende inventaris, balans, winst- en verliesrekening onvoorwaardelijk bijtreden. Wij veroorloven ons aan te stippen, dat het ongetwijfeld nuttig zou zijn, dat alle bekendgemaakte documenten van de vennootschap zou gecentraliseerd worden, b.v. op het handelsregister.

V. — De maatschappelijke actie in verantwoordelijkheid tegen beheerders, commissarissen en vereffenaars.

De huidige toestand.

De actie in verantwoordelijkheid kan thans enkel en alleen ingeleid worden krachtens een beslissing van de algemeene vergadering.

Deze actie vereischt dus een toetreding van de meerderheid der aanwezige aandeelhouders en ze wordt totaal onmogelijk vanaf het oogenblik dat de lasthebbers der vennootschappen ontlasting hebben gekregen ter algemeene vergadering.

Deze ontlasting is echter niet geldig wanneer de balans weglatingen of valsche aanwijzingen bevat, waardoor de ware toestand van de vennootschap wordt verborgen. Handelingen welke de statuten ten buiten gaan, worden slechts door de ontlasting gedekt, wanneer zij in het bijzonder vermeld werden in den oproepingsbrief.

De voorgestelde wijzigingen.

a) Handelingen die « klaarblijkelijk in strijd zijn met het belang van de vennootschap en welke slechts met miskenning van die belangen konden gesteld worden », zullen aanleiding geven tot dezelfde maatregelen als de handelingen die buiten de statuten worden gedaan. (artikel 11 van het ontwerp), wat de geldigheid der ontlasting betreft.

b) Actionarissen of een actionaris kunnen de vordering in verantwoordelijkheid instellen op voorwaarde dat zij eigenaars zijn hetzij van 1/20 van het getal der aandeelen, die het kapi-

taal vertegenwoordigen, hetzij tot 1/20 van het aantal van een bepaalde categorie van aandeelen, (artikel 12).

De eischers in verantwoordelijkheid moeten het bewijs leveren dat zij aandeelhouders en eigenaars zijn van het vereischte aantal aandeelen op den laatsten dag, waarop de effecten mochten neergelegd worden voor de algemeene vergadering, die over de ontlasting te kennen had.

Indien de vordering ingesteld is en sommige eischers ophouden aandeelhouders te zijn, kunnen de overblijvende het geding voortzetten op voorwaarde te bewijzen dat zij nog aandeelhouder zijn.

Komen niet in aanmerking om het vereischte aantal aandeelen te bepalen, aandeelen die :

1. bij de stemming over de ontlasting hebben gediend (en, veronderstellen wij, aangewend werden tot het uitbrengen van een stemming ten gunste van de ontlasting ? Dit zou dienen gezegd).

2. of die behooren aan een aandeelhouder die voor de ontlasting heeft gestemd.

Het bewijs daarvan wordt echter op de verweerders gelegd, zoodat de aanleggers, tot bewijs van het tegendeel dienaangaande niets te bewijzen hebben.

Indien de actie in verantwoordelijkheid gegrond is op een overtreding van de *wet op de vennootschappen of van de statuten*, wordt de lichte fout van den mandaathebber voldoende geacht om zijn verantwoordelijkheid mede te brengen.

In de *andere gevallen* wordt de verantwoordelijkheid afgewezen, indien de betrokken mandaathebber enkel een lichte fout heeft begaan en het bewijs levert dat hij gehandeld heeft met het oog op het gemeenschappelijk belang van de vennoten en met het doel het maatschappelijk voorwerp te verwezenlijken.

De verantwoordelijkheid wordt alsdan praktisch beperkt tot de zware fout.

Indien de eisch wordt afgewezen, worden de eischers veroordeeld tot schadevergoeding, indien daartoe aanleiding bestaat, zegt het.

Gezien een minderheid die actie kan inleiden, wordt een kortere verjaring van één jaar voorzien (artikel 18 van het ontwerp).

Het past hier te herinneren dat herhaalde malen ook parlementaire initiatieven werden genomen inzake de regeling van de verantwoordelijkheid van beheerders, commissarissen

en vereffenaars. Nadat de wetgevende verkiezingen van 2 April 1939 de huidige samenstelling van de Kamer van Volksvertegenwoordigers hadden bepaald, werd op 25 Mei 1939 (Parlem. Bescheiden, Kamer der Volksvertegenwoordigers, n° 54) een wetsvoorstel ingediend door volksvertegenwoordigers van verschillende partijen onder den titel « wetsvoorstel waarbij aan de aandeelhouders het recht tot vennootschapsvordering wordt verleend. » Onderteekening van de heeren Brunet, L. Craeybeeckx, A. Van Hoeck, G. Michaux, L. Joris, L. Mundeleer.

Het zou de perken van deze studie te buiten gaan, dit voorstel nader te onderzoeken.

Stippen wij aan dat het ontwerp der regering (8 Juni 1939) en het laatste voorstel Brunet (25 Mei 1939) een zekere gelijkenis met elkaar bieden.

Hoofdzakelijk blijkt echter een dubbel verschil vast te stellen :

a) Volgens het wetsvoorstel Brunet kan de actie in verantwoordelijkheid gevoerd worden door den titularis van één enkel aandeel in geval het een vergrijp geldt tegen de wet of tegen de statuten. Betreft het een fout van beheer, dan kan de actie slechts gevoerd worden door aanleggers die titularis zijn van 1/20 van het kapitaal.

Volgens het wetsontwerp daraentegen moet de aanlegger steeds in het bezit zijn van 1/20 deel van het kapitaal of van een categorie van aandeelen.

b) Het wetsvoorstel Brunet acht de lichte fout van beheerders, voldoende om hun verantwoordelijkheid vast te stellen. De regering daarentegen stelt voor de verantwoordelijkheid te beperken tot de zware fout voor zoover de beheerders gehandeld hebben met het doel het maatschappelijk oogmerk te verwezenlijken.

Wij houden het, wat a) betreft, met het wetsvoorstel Brunet; en wat b) aangaat met het wetsontwerp.

VI. — Uitgifte van obligaties.

Het ontwerp bepaalt dat voortaan de naamloze vennootschappen geen obligaties meer zullen mogen uitgeven, waarvan het bedrag hooger is dan het maatschappelijk kapitaal en de reserves, zooals deze blijken uit de balans (artikel 14).

Wij gaan volledig akkoord met dit voorstel.

VII. — De commissarissen ter verificatie

Luidens het thans geldende artikel 191, mag de rechtbank van koophandel, in uitzonderingsomstandigheden, op verzoek van aandeelhouders of van medewerkers, die een vijfde van de maatschappelijke belangen in handen hebben, een of meer commissarissen aanstellen om de boeken en de rekeningen der vennootschap op te nemen.

Het ontwerp kent nu dit recht toe aan een aandeelhouder of aan verschillende aandeelhouders, die in het bezit zijn hetzij van een twintigste van het aantal aandelen of deelbewijzen van gelijk welke categorie.

Onder de thans geldende wetsbepalingen moet, vooraleer de rechtsvordering kan worden ingesteld, het bewijs worden geleverd dat er uitzonderingsomstandigheden aanwezig waren; de rechtspraak heeft die woorden met een weliswaar wettelijke, maar toch overdreven gestrengheid geïnterpreteerd. Het ontwerp stelt vor die woorden te laten wegvallen en aan de wijsheid van de rechtbanken de zorg over te laten uit te maken of, in elk bijzonder geval, de gevorderde opsporingsmaatregel dient te worden bevolen.

Maatregel die wij volledig bijtreden.

VIII. — Strafbepalingen.

De strafbepalingen die thans worden voorzien door het huidig artikel 201, worden toepasselijk gemaakt op andere gevallen.

Vermelden we dat beheerder of zaakvoerder, die een balans ter inzage van de aandeelhouders of van de leden van de vennootschap stelt, zonder redelijke moeite te hebben gedaan als zich van de getrouwheid der balans te vergewissen, insgelijks strafbaar wordt gesteld. Deze maatregelen blijken volkomen gewettigd.

IX. — Terrein van toepassing.

Het wetsontwerp maakt geen onderscheid tusschen vennootschappen die een familiaal karakter hebben en andere.

Is het noodig dat de voorgestelde wijzigingen worden opgelegd zoowel aan de groote als aan de kleine naamloze vennootschappen? Dient er een onderscheid gemaakt? De meeningen zijn hieromtrent verdeeld.

De Vlaamsche Accountant Vereeniging

heeft in haar verslag voorgesteld (April 1938) de door haar gewenschte controle toepasselijk te maken op elke naamloze vennootschap zonder onderscheid.

Het verslag Struyve en verschillende rechtsschrijvers meenen daarentegen, dat de hervormingen slechts moeten toegepast worden op de vennootschappen die beroep doen op de kapitaalmarkt.

Sommige hebben gewezen op de moeilijkheid van het vaststellen van een criterium om het onderscheid tusschen de vennootschappen vast te stellen.

Wij zijn van oordeel dat de vooropgestelde maatregelen niet kunnen schaden aan welke vennootschap ook en dat ze aan alle kunnen opgelegd worden, tenzij een eenvoudig criterium worde aangewend om de familiale van de niet-familiale vennootschappen te scheiden.

X. — Is het wetsontwerp volledig ?

Het antwoord op deze vraag meenen we reeds gegeven te hebben door de beoordeeling van het ontwerp inzake bezoldiging van de beheerders en de benoeming van de commissarissen.

We meenen hier verder te moeten aan toevoegen dat er benevens de gebieden die door het wetsontwerp worden aangeraakt er andere zijn die eveneens moeten aanleiding geven tot hervorming.

Aldus zegt het ontwerp niets betreffende den inbreng in natura. De noodzakelijkheid om dien-aangaande wijzigingen te brengen, dringt zich nochtans op.

Deze inbreng gebeurt vaak zonder dat voldoende inlichtingen worden verstrekt omtrent zijn werkelijke waarde. De huidige wetgeving vereischt slechts dat de inbreng zelf als « geheel » worde gespecificeerd, wat betreft het object dat in te brengen is (artikel 30 par. 1 van de wet op de vennootschappen). Maar specificering van de bestanddeelen zelf, die den inbreng uitmaken, wordt niet gevergd. Het gevaar dat de inbreng in natura overschat wordt, is een werkelijkheid. De inbreng zelf wordt daarbij dikwijls heel vaag omschreven. Roerende goederen worden niet aangeduid op bepaalde wijze. Schuldvorderingen worden niet vermeld met aanduiding van den schuldenaar. Materiaal wordt ingebracht zonder dat men zich rekening kunnen geven waaruit het bestaat en welke

daarvan wel de waarde zou kunnen zijn. Deze inbrengen worden daarbij aan geen bijzondere controle onderworpen.

In andere landen zijn heel wat scherper wetsbepalingen van toepassing.

In Frankrijk werd ten opzichte van de inbrengen in natura sedert 1867 een bijzondere controle ingevoerd. Deze wet voorziet dat bij de oprichting eener naamloze vennootschap, waarbij een inbreng in natura geschiedt, een eerste gewone algemeene vergadering wordt bijeengeroepen die uitsluitend samengesteld is uit de aandeelhouders, die in speciën hebben ingeschreven. Deze aandeelhouders duiden dan een commissaris of commissarissen aan die de inbrengen in natura zullen nagaan en verslag zullen uitbrengen bij een tweede algemeene vergadering (artikels 4, 24 en 30 van de wet van 24 Juli 1867). Het decreet van 31 Augustus 1937 heeft daarbij deze wetgeving aangevuld in zoverre minstens één der commissarissen moet worden verkozen op een lijst van commissarissen door de Rechtbank vastgesteld. Althans voor die maatschappijen die beroep doen op de spaargelden van het publiek.

Volgens Deutsche wetgeving moeten de inbrengen worden gecontroleerd door de zoogenaamde economische deskundigen, door de Rechtbank aangeduid op advies van de Kamer van Handel en Nijverheid. De naamloze vennootschappen moeten ingeschreven worden in een register ad hoc van het Rijk, opdat haar rechtspersoonlijkheid tot stand worde gebracht. Welnu, de toelating om tot deze inschrijving over te gaan wordt niet verleend zolang de deskundigen geen gunstig advies hebben uitgebracht betreffende de te onderzoeken inbreng in natura. Verkoopingen voor de inschrijving in het register, alsook deze welke geschieden binst de 2 jaren na de inschrijving, worden als nietig beschouwd (wet van 30 Januari 1937, art. 25, 26 et 31) :

Talrijke andere wetgevingen zouden hier nog kunnen aangehaald worden.

Op te merken dat de gebrekkige wetsbepalingen inzake inbreng in natura rechtstreeksch belang hebben bij de samensmelting en omvorming van de vennootschappen, vermits deze verhandelingen op een inbreng in natura gebaseerd zijn. De samensmeltingen en omvormingen kunnen dan ook in de meest ongebreidelde vorm verwezenlijkt worden.

De Eengelsche, Italiaansche en Duitsche

wetgevingen behandelen de samensmelting nog op een afzonderlijke wijze en schrijven bepaalde regels voor om de belangen van schuldeischers en aandeelhouders bij deze aangelegenheden te vrijwaren. De Belgische wetgever heeft trouwens een zeer radicale maatregel getroffen, waar volgens artikel 4 van het koninklijk besluit van 9 Juli 1935 de samensmelting van banken alleen met toestemming van de bankcommissie kan geschieden. Zonder dezès toestemming is de fusie van banken radicaal nietig.

* * *

Wij willen aantonen dat een wetsontwerp dat een titel draagt die zoo algemeen is als « wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de handelsvennootschappen » (Parl. Bescheiden Kamer der Volksvertegenwoordigers, n° 102, zitting 8 Juni 1939) de inbreng in natura niet onopgemerkt mocht voorbijgaan. Het wetsontwerp is dan ook onvolledig.

De auteurs van het ontwerp schijnen zich daar trouwens zelf rekenschap van gegeven te hebben.

In de toelichting wordt inderdaad vermeld dat een lid van het comitee dat mede het ontwerp heeft opgesteld, de volledige omwerking van de huidige wet had gewenscht. Deze gedachte werd echter van de hand gewezen omdat de verwezenlijking ervan te veel tijd zou vragen. Aldus het verslag, blz. 2.

Welke ook de bedoeling geweest zij van deze vraag, staat het naar onze bescheiden meening vast dat het beter is een vraagstuk als dit der hervorming van de naamloze vennootschap volledig op te lossen, dan het half af te werken en een nieuwe hervorming in het vooruitzicht te stellen.

Het wijzigen der wetgeving broksgewijze is bepaald af te keuren. Wij lijden aan het euvel van al te talrijke veranderingen aan onze wetteksten.

We hebben reeds gedeeltelijke wijzigingen gehad inzake vennootschappenrecht :

Op 24 October 1934 werd door koninklijk besluit n° 22 aan gefailleerden en zekere veroordeelden verboden het beheer en toezicht waar te nemen inzake handelsvennootschappen.

Het Koninklijk Besluit van 31 October 1934 (artikel 74) schafte het meervoudig stemrecht der aandeelhouders af.

Anderzijds regelde artikel 75 van hetzelfde

koninklijk besluit het stemrecht van de dragers van titels, die het kapitaal niet vertegenwoordigen.

c) door 't Koninklijk Besluit van 9 Juli 1937 (artikel 185 en volgende) werden de bepalingen betreffende het uitstellen, het aanbieden en het verkoopen in het openbaar van titels en waarden grondig gewijzigd. Een voorafgaandelijk advies en mededeeling van het bundel aan de bankcommissie worden hierbij voorzien.

Indien het thans noodig is tot hervorming over te gaan, dan zou deze o.i. moeten lopen over heel het probleem. Zoo niet, moet men op den datum zelf der wijziging reeds een volgende aanvulling vreezen — wat uit ter aard formeel

strijdig is met de goede wetgeving. We bedoelen niet dat de wetgever wetten moet maken « aere peren-nius », maar toch dat de wetten op den datum van hun afkondiging op afdoende wijze moeten beantwoorden aan de bestaande nooden van het oogenblik.

Als besluit willen wij er op wijzen dat wij het wetsontwerp in zijn groote lijnen onvoorwaardelijk aanvaarden. Wij hebben enkel gemeend een zeker voorbehoud te moeten maken, met de hoop aldus misschien te kunnen bijdragen tot een meer doelmatige wijziging van onze wetgeving.

J. DE WEERDT,
Advocaat.

RECHTSPRAAK

63 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 28 Juni 1939.

Voorzitter : M. De Vos.
Raadsheeren : MM. C. Delvaux en Bareel.
O. M. : M. Collard.
Pleiters : Mrs P. M. Orban en Muys.

HYPOTHECAIRE GELDLEENING. — VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN NOTARIS. — VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN VOOGD. — RAMING DOOR EEN SCHATTER.

De notaris is niet alleen de publieke ambtenaar gelast akten en overeenkomsten met den authentieke vorm te bekleeden; hij is bovendien de natuurlijke raadgever der partijen; hij heeft voor plicht ze over de rechten en gevolgen van hunne overeenkomsten in te lichten.

In het bijzonder inzake hypothecaire geldbeleggingen heeft hij voor plicht de belangen zijner klanten te behartigen en te letten op de zekerheid der panden.

De notaris kan de verantwoordelijkheid van een slechte plaatsing op den voogd niet doen wegen wanneer de voogd den notaris ten volle heeft vertrouwd om eene gelegenheid tot geldbelegging op te zoeken in het gebied afhangende van zijne studie.

De notaris mag alleen rekening houden met de normale waarde der goederen in een normalen staat van zaken en niet met een tijdelijke meerwaarde, gevolg van voorbijgaande omstandigheden.

B. en Csn. t/ P.

Gezien in regelmatig vorm voorgebracht het vonnis waarover beroep door de rechtbank van eersten aanleg van Mechelen verleent op 24 Mei 1938;

Aangezien de eisch van beroepen, oorspronkelijk aanleggers, strekte tot de veroordeeling van beroeper om hun de schade te vergoeden, gesproken uit de ontoereikende waarde van het pand door den

ontleener Vergult gesteld tot zekerheid der hypothecaire geldleening van 20.350 frank toegestaan door de rechtsvoorgangster van beroepen bij akte verleden op 27 October 1927, door het ambt van beroeper;

dat deze eisch gesteund was op de verantwoordelijkheid door beroeper opgelopen, om, als notaris, gelast met het beleggen der gelden, de kwestie te hebben ingebracht en voorgesteld, alhoewel hij wist, of moest weten, dat het onderpand, die de teruggave der ontleende som dekken moest, daartoe ontoereikend was;

Aangezien beroeper aanvoert dat hij enkel als publieke ambtenaar gelast werd de akte van geldleening te ondertekenen, en geenszins in te staan heeft voor de nadeelige gevolgen dezer overeenkomst aan dewelke hij vreemd gebleven is; dat ten andere, volgens zijn oordeel, de waarde van gestelde pand van aard was de volle weergave der ontleende som te waarborgen;

Aangezien rechtsleer en rechtspraak het sinds lang eens zijn om de tusschenkomst en de verantwoordelijkheid der notarissen niet te bepalen bij de engste opvatting hunner professioneele bediening, vooral inzake hypothecaire geldbelegging, dat er namelijk beslist werd dat «de notaris niet alleen de publieke ambtenaar is, gelast met akten en overeenkomsten met den authentieke vorm te bekleeden; dat hij bovendien de natuurlijke raadgever der partijen is, dat hij voor plicht heeft ze over hunne rechten en de gevolgen hunner overeenkomst in te lichten dat in 't bijzonder inzake hypothecaire geldbelegging hij voor plicht heeft de belangen zijner klanten te behartigen en te letten op de zekerheid der panden (Beroepshof Luik, 31 Mei 1938, J. T. 643, en Rechtbank van Gent, 13 Juli 1932; Revue Pratique du Notariat, 20 janvier 1933, p. 41);

Aangezien deze richtslijnen in casu des te nauwer

dienen nagekomen daar in feite beroeper den last op zich had genomen deze geldplaatsing op te zoeken; dat inderdaad, tijdens de kaveling tusschen de erfgenamen Brijs onder het voorzitterschap van den heer vrederechter en door akte van het ambt van beroeper verleden, de som van 20.350 frank aan Anna Brijs, ontzette persoon, werd toebedeeld, en ten slotte de notaris beroeper verzocht werd «de gelden te plaatsen mits goed onderpand en voordeelige intresten»;

Aangezien beroeper deze zending aannam en op 14 October reeds aan den voogd — eerste beroepene — berichtte: «ik zorg voor het beleggen op hypotheek der gelden van de minderjarige (sic) en zal U op tijd en stond verwittigen voor het teekenen van de akt»

Aangezien uit deze bewoording blijkt dat beroeper wel degelijk de gelegenheid en de keus der hypotheek op zich had genomen; dat hij niet eens de tusschenkomst van den voogd ingeroepen heeft, noch hem voorgesteld heeft de zaak op voorhand te bespreken; dat de verdere behandeling der zaak zulks ten klaarste bewijst, daar op 27 October 1927 reeds, hetzij 15 dagen daarna, de akte van geldschieting onderteekend werd, hetgeen geen tijd overliet aan den voogd om de voorwaarden van de rechtshandeling en de waarde van het gestelde onderpand ernstig te kunnen onderzoeken;

Aangezien beroeper oog aan de voogd verwijt het noodige toezicht niet te hebben uitgeoefend, en wellicht er op uit is de verantwoordelijkheid van het gebeurde op gezegden voogd af te wentelen; dat dit argument echter niet opgaat; daar men inderdaad aan den voogd niet kan ten kwade duiden dat hij de notaris — die notaris van de familie was — ten volle heeft betrouwd om eene gelegenheid tot geldbelegging op te zoeken in het gebied afhangende van zijn studie en bijgevolg in de streek waar de aangelegenheden der onroerende goederen, en in 't bijzonder, hunne waarde hem ambtshalve bekend stonden, waarvan zijne opgedane kennis verre degene moet overtreffen van den voogd, die als koopman op den anderen oever van de Schelde gevestigd, met die toestanden niet, of slechts in zeer geringe mate, vertrouwd was;

Aangezien daarenboven de gewaagde beweringen van beroeper hebben kunnen bijdragen tot het misleiden van den voogd, namelijk met de waarde van het gestelde pand te overschatten, gelijk dit gebeurde, volgens eerste beroepene bij het verlijden van de akt, en in elk geval bij het antwoord aan den heer Griffier van Temsche ingezonden op 7 December 1927, en waarin beroeper, na de in pand gegeven percelen te hebben aangewezen, zijne uiteenzetting eindigt met de woorden: «totale waard: fr. 40.000 naar fr. 45.000»;

Aangezien het beroeper genoegzaam bekend stond dat de in pand gegeven goederen de $\frac{2}{3}$ (1 hect. 91 a. 20 ca. op bijna 3 hect.) door den ontleener bijna zes maand voor pandstelling, in publieke veiling van 27 Juni 1927 werden aangekocht voor den gezamenlijken prijs van fr. 12.800 die dan nog de overwaarde behelst door een liefhebber gehecht aan gronden best tot jacht beschikt; dat,

zoo de overige percelen, van gelijksoortigen aard, in dezelfde prijsverhouding te schatten waren, gezegde som te verhoogen ware met 50 %, hetzij fr. 6.400; dat dus voor het geheel slechts eene waarde van fr. 19.200 te vinden is, niet eens het volle bedrag der ontleende som, als wanneer het algemeen in soortgelijke verhandelingen het gebruik is slechts en hoogstens de $\frac{3}{4}$ der waarde van het onderpand, in leen toe te staan;

Aangezien in zijne beraming van 13 December 1934 deskundige Thielemans, door beroeper zelf aangesteld, verre beneden deze sommen blijft, en slechts aan het pand eene totale waarde toekent van fr. 5.780; dat weliswaar beroeper aanvoert dat de crisis, en meer bepaald het instorten van den prijs der wijnen, de waarde der in het pand gegeven goederen in ruime mate hebben neergedrukt; dat echter de deskundige van gedacht is dat de waarde in 1927 zijne beraming niet overtrof, dat het dus blijkt, gelijk het ten andere uit de beschouwingen door beroeper voorgebracht af te leiden is, dat gezegde beroeper destijds, in zijne beraming, meer gelet heeft op de meerderwaarde die in de in pand gegeven percelen konden verwerven ingevolge de toen stijgende waarde der wijnen, in stede alleen de normale waarde van gezegde goederen te betrachten in den normalen trant der zaken;

Aangezien de juistheid der beraming door den schatter ten volle bewezen werd wanneer de goederen, onder vorm van vrijwilligen afstand, publiek te koop werden gesteld op 3 en 17 Juli 1936; dat meer koopen niet werden ingemijnd, en het overige slechts een onbeduidend opbod verwierf; dat het dan ook vanwege beroeper ongepast is aan beroepene te verwijten de goederen uit ter hand te hebben verkocht voor fr. 11.000, meer dan het dubbel van de waarde in publieke veiling aangeboden;

Om die redenen:

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord den heer Eerste Advocaat-Generaal Collard in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven;

Ontvangt het beroep en alle andere of strijdige besluiten afgewezen, verklaart het ongegrond, doet het te niet, en bekrachtigt dienvolgens het vonnis a quo.

Verwijst beroeper in de beroepskosten.

64

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 13 Juni 1939.

Voorzitter: M. Verstraete.

Rechters: MM. Bervoets en Van Lennep.

Pleiters: Mrs Deckers en Lambrechts.

HUUROVEREENKOMST. — KWARTIERS. — APPARTEMENT. — PLATWONINGEN. — PLAATSELIJKE GEBRUIKEN.

Op een moderne flatwoning die door al de karakteristieken geheel overeenkomt met een afzonderlijke woning, moeten dezelfde gebruiken toegepast wor-

den als op huizen, vermits zij beiden afzonderlijke woningen vormen.

Aangezien beroeper als grief tegen het vonnis a quo doet gelden dat de beslissing van den eersten rechter een afwijking zou daarstellen aan de gebruiken van Antwerpen en voorsteden;

Aangezien om zijn stelling te staven beroeper zich steunt op de gebruiken welke in voege zijn aangaande «kwartiers»;

Aangezien het duidelijk is dat in onderhavig geval beroeper ten onrechte aan een «appartement» de gebruiken wil zien toepassen van «kwartiers»;

Aangezien de plaatsen welke het voorwerp zijn van de in casu betwiste overeenkomst een moderne flatwoning uitmaken, woning welke door al zijn karakteristieken geheel overeenkomt met een afzonderlijke woning, met dit verschil in feite dat er grotere comfort en meer luxe in te vinden is dan in gewone burgershuizen

Aangezien zulke woningen indien zij palen aan andere woningen boven of onder hen gelegen zoo afzonderlijk op zich een woning daarstellen als huizen welke in plaats van onder of boven hen, nevens andere huizen staan;

Aangezien dus de eerste rechter *similis similibus* aan deze appartementen dezelfde gebruiken toepast als aan de huizen vermits in feite, beide afzonderlijke woningen daarstellen, waarop zich voor dezelfde redenen als aan de huizen dezelfde gebruiken opdringen, ten minste rechtvaardigen;

Aangezien de gebruiken deel maken van het aanvullend recht dat voor doel heeft betwistingen en moeilijkheden, hetzij te voorkomen, hetzij te regelen;

Aangezien voor redenen waarbij de Rechtbank zich geheel aansluit de eerste rechter heeft geoordeeld dat voor appartementen dezelfde gebruiken dienen toegepast als voor de burgerswoningen;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Verklaart het beroep ontvankelijk maar ongegrond;

Bevestigt het eerste vonnis en veroordeelt beroeper in de kosten van beroep.

65

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

28 Maart 1939.

Voorzitter : M. Van der Veeren.

Op. Min. : M. Van Hove.

Pleiters : Mrs Vertessen en Bosmans.

ACTIO DE IN REM VERSO. — VEREISCHTEN. — LEVERING VAN KOST EN INWOON ZONDER VERGOEDING. — HOOP OP LATERE AANSTELLING ALS ERFGENAAM. — EISCH OP VERGOEDING. — NIET ONTVANKELIJKHEID.

De « actio de in rem verso » veronderstelt een inmenging in andermans zaken met als gevolg een verrijking van den schuldenaar gepaard gaande met een

verarming van den schuldeischer en dit zonder geldige oorzaak.

Het feit iemand zonder de minste vergoeding gedurende maanden kost en inwoon te hebben verstrekt kan geen aanleiding geven tot een eisch gegrond op de « actio de in rem verso » indien het bewezen is dat de prestatie werd geleverd met de hoop later als erfgenaam of legataris te worden aangesteld. De verarming die er het gevolg van is kan in dit geval niet aanzien worden als zijnde zonder geldige oorzaak.

Alen t/ Erven Hélin.

Aangezien aanlegger de verweerders deed dagvaarden ten einde hen te hooren verwijzen tot betaling eener som groot 16.500 frank, ten titel van vergoeding of schadeloosstelling voor 33 maanden kost en inwoon alsook volledige verzorging welke hij verstrekt heeft aan wijlen Léon Hélin, sinds den dag van het overlijden zijner echtgenoot tot op 1 Oogst 1938 en dit berekend aan 500 frank per maand ;

Aangezien de aanlegger geen bewijs tot staving zijner schuldvordering voorlegt, maar aanvoert dat zijn eisch gesteund is op het principie dat niemand zich mag verrijken ten koste van een ander (*actio de in rem verso*) ;

Aangezien verweerders loochenen dat zij zouden op de hoogte geweest zijn dat hunnen oom Hélin Léon na het overlijden van zijne echtgenoot kosteloos zou geherbergd geweest zijn bij aanlegger en zij er nadruk op leggen dat het in elk geval niet aan te nemen is dat aanlegger, ware hij schuldeischer geweest van zijnen schoonbroeder voor zulke aanzienlijke sommen, zijne vordering niet eens heeft laten gelden tijdens het leven van zijn gewaanden schuldenaar ;

Aangezien de rechtsleer onderwijst dat de vereischten welke dienen vereenigd opdat de schuldeischer zou mogen eene vergoeding vorderen van zijn schuldenaar bij wijze der « *actio de in rem verso* » de volgende zijn :

Een inmenging in andermans zaken met voor gevolg eene verrijking van den schuldenaar gepaard gaande met eene verarming van den schuldeischer, dit zonder geldige oorzaak. (zie : De Page, *Droit Civil T. III* n° 37, 38, 39, 40 ; Kluyskens, *De Verbintenissen*, n° 360) ;

Aangezien indien men moest aannemen als bewezen dat aanlegger gedurende 33 maanden kost en inwoon verstrekt heeft aan Léon Hélin, men voorzeker zou mogen beweren dat deze prestatie eene verrijking van rechtgever der verweerders heeft daargesteld en tevens eene verarming ten koste van aanlegger, echter zou het daarmede nog niet bewezen worden dat de verarming zonder geldige oorzaak zou geschied zijn ;

Aangezien, zoo aanlegger werkelijk het litigieuze heeft gepresteerd gedurende zulken langen termijn zonder dat hij het noodig geacht heeft daarvoor aan zijn gewaanden schuldenaar vergelding te vragen en zelfs dan ook niet wanneer hij zijne woonst had verlaten, dit alleen uit te leggen is door het feit dat hij zulks gedaan heeft met het inzicht om te geven en wel zeker met de hoop daarvoor vergoed te worden door zijne instelling als lega-

taris van zijn schuldenaar, hetgeen hij trouwens uitdrukkelijk verklaard en bekend heeft in het besluitschrift dat hij op 4 Oktober 1937 deed teekenen in een vroeger ingesteld geding voor deze Rechtbank, waarbij het onder meer betoogde: « dat den ouden Léon Hélin hem steeds verzekerd had te betalen na zijn dood en zulks door zijn testament, dat hij inderdaad een testament had gemaakt den 31 Juli 1925, verleden voor notaris Grootjans; dat echter na zijn overlijden blijkt dat dit testament gewijzigd geworden was den 12 Oogst 1933 en hij er geen de minste betaling gevonden heeft;

Aangezien diensvolgens uit de voorgelegde bescheiden voorkomt dat aanlegger, indien hij werkelijk de litigieuze prestatie heeft geleverd, dit gedaan heeft met de hoop dat Léon Hélin hem zou instellen als erfgenaam bij zijn uiterste wilsbeschikking en aldus gehandeld heeft, met het oog tot het bereiken van een niet zeker doel, waarvan hij op voorhand de goede en slechte kansen aannam, dat de verarming die daarvan het gevolg zou kunnen geweest zijn geenszins als zijnde zonder geldige oorzaak dient beschouwd (zie: De Page, T. III n° 40 C par. 3 — Brussel 22 Februari 1917; Pas. 1918, II, 194);

Aangezien de aanleg als niet gegrond dient verworpen te worden;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere en niet eensluitende besluiten verwerpende;

Gehoord in zijn eensluitend advies den Heer Vanhove, Substituut-Prokureur des Konings, gegeven ter openbare zitting van 22 dezer;

Verklaart den eisch ongegrond en verwerpt hem; Verwijst aanlegger in de kosten.

66

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

29 Maart 1939.

Voorzitter: M. Gottigny.

Rechters: MM. Van Wetter en Colson.

Pleiters: Mrs Bellemans en Demeester.

VERKOOP. — VERNIETIGING WEGENS BENADEELING VAN MEER DAN 7/12. — ART. 1681 B. W. — UITOEFENING DER KEUZE. — TERMIJN.

In geval van vernietiging van een verkoop uit oorzaak van benadeeling van meer dan 7/12, heeft de koper het vermogen de keus voorzien bij art. 1681 B. W. uit te oefenen en de aanvulling van den juisten prijs te betalen zoolang hij de rechterlijke beslissing niet heeft uitgevoerd door het afleveren van het door hem gekocht onroerend goed.

Lenvain t/ Haelters en Cen.

Gezien de beroepsakte van 10 October 1938, en het vonnis van den Vrederechter te Ronse in dato 1 October 1938 de uitzetting van beroepers bevelende

uit het onroerend goed waarvan sprake, om reden dat zij hetzelfde zonder recht noch titel betrokken;

Aangezien de eerste Rechter onbevoegd was; dat hij, immers, zooals gevraagd door appellanten, de zaak naar deze Rechtbank had moeten verwijzen om reden van verknochtheid met de vordering door hen voor dezelfde Rechtbank ingesteld bij exploit van 2 September 1938 (art. 37bis wet van 15 Maart 1932);

Aangezien deze Rechtbank, bevoegd zijnde, ten gronde mag beslissen (nieuw artikel 473 Wetboek Burgerlijke Rechtsvordering);

Overwegende dat beroepers reeds op 30 Juli 1938 hunnen wil aan geintimeerden te kennen gaven hunne keus te doen en hun de aanvulling van den juisten prijs te betalen overeenkomstig art. 1681 Burgerlijk Wetboek, en het arrest van het Beroepshof te Gent in dato 2 Juli 1938 welk den verkoop van voormeld eigendom vernietigt uit oorzaak van benadeeling voor meer dan zeven twaalfden; dat beroepenen inroepen dat appellanten geen gevolg gaven aan hunne aanmaning, vervat in het exploit van beteekening van dit arrest in dato 10 Oogst 1938, om binnen de 24 uren bedoelde aanvulling te kwijten; dat ze ten onrechte staande houden dat beroepers bijgevolg vervallen zijn van het recht deze betaling later te doen; dat, immers, vermits het arrest geen termijn daartoe bepaalt, de appellante het vermogen heeft haar keus uit te oefenen zoolang zij deze rechterlijke beslissing niet heeft uitgevoerd door het afleveren van het door haar gekochte onroerend goed; dat ze alzoo aan hare keus niet verzaakte (Baudry Lacantinerie, 2e uitgave, deel 17, nr 710, nota onder Fransch Verbrekingshof, 14 Juni 1898, Dalloz 1899, blz. 420);

Overwegende dat beroepers, in vorenaangehaald exploit van 2 September 1938, beweren dat hunne verbintenis de aanvulling van den juisten prijs te kwijten door vergelijking te niet is uit hoofde van zekere schuldvorderingen welke ze doen gelden jegens de nalatenschap van Ivo Lemarcq, van wien geintimeerden de erfgenamen zijn;

Aangezien geene werkelijke betaling van de aanvulling vereischt is; dat ze inderdaad met vergelijking gelijk staat; dat weliswaar voormelde schuldvorderingen betwist zijn; dat, indien er geene wettelijke vergelijking bestond in geval dat deze schulden niet vaststonden, er tot eene rechterlijke vergelijking zou kunnen plaats grijpen;

Aangezien, vooraleer te beslissen wie van partijen eigenaar is van het onroerend goed en of de uitzetting van appellanten dienvolgens gerechtvaardigd is, er dient geconcludeerd te worden aangaande de vordering ingeleid op 2 September 1938;

Om deze Redenen:

Alle andere besluiten verwerpende, ontvangt het beroep, zegt dat de eerste Rechter onbevoegd was, doet zijn vonnis te niet, verklaart zich bevoegd, voegt de zaak samen met het hiernagemeld geding en, alvorens ten gronde te vonnissen, beveelt aan partijen te besluiten betreffende den eisch ingesteld den 2 September 1938;

Kosten voorbehouden.

67

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE GENT

3e Kamer. — 5 Juli 1939.

Voorzitter : M. Reyckler.
Op. Min. : M. De Hoon.
Pleiter : Mr Lercangé.

SOCIALE WETGEVING. — WET OP DEN ACHTURENDAG. — DEFECT AAN MOTOR. — OVERMAGHT. — WETTEN OP VROUWEN- EN KINDERARBEID. — BESLISSINGEN VAN PARITAIRE COMMISSIES. — KRACHT.

Een defect aan een motor waardoor het werk moet worden onderbroken, kan aanzien worden als een geval van overmacht dat toelaat de verloren uren in te halen zonder inbreuk te maken op de wet op den achturedag.

Al wat de minderjarigen betreft, belangt de openbare orde aan en het is derhalve niet toegelaten door bijzondere overeenkomsten afbreuk te doen aan de regels door de wet gesteld tot bescherming der minderjarigen.

Op. Min. t/ Vercammen.

Ten einde terecht te staan ter zake van :

De eerste : A) als beheerder of bestuurder der N. V. Etablissements Vercammen-Van Acker.

A) dertien werksters, meer dan 8 uren daags of meer dan 48 uren per week te hebben doen of laten arbeiden.

B) aan vijf minderjarige werksters den door art. 6 der samengeordende wetten op Vrouwen- en Kinderenarbeid bepaalden rusttijd niet te hebben verleend.

C) in tegenstrijd met art. 6 voornoemde vier minderjarige arbeidsters meer dan tien uren daags aan den arbeid te hebben gebezigd.

Feiten vastgesteld te St Amandsberg den 10 November 1938.

De tweede : gedagvaard om zich burgerlijk en hoofdelijk voor het geheel verantwoordelijk te hooren verklaren voor de kosten en de boeten die zullen uitgesproken worden, ten laste van den verdachte haar aangestelde.

I. - Over de feiten sub litt. A en C der telastlegging.

Overwegende dat het blijkt uit de stukken van den bundel en het verhoor der getuigen ter terechtzitting, dat op 10 November 1938, tengevolge van een defect aan den electrischen motor, het werk moest onderbroken worden gedurende anderhalf uur ;

Dat de Rechtbank dus kan aannemen dat, in onderhavig geval, geen inbreuk bestaat op de wet, daar de arbeidsters enkel den tijd hebben ingehaald, verloren ten gevolge van een geval van overmacht ;

II. - Over het feit sub. litt. B der telastlegging.

Overwegende dat de stoffelijkheid van dit feit ten genoefde van rechten is bewezen ;

Dat verdachte echter opwerpt dat hij krachtens een overeenkomst op 6 Januari 1938 gesloten in het gewestelijk Paritair Comité der breigoednijverheid voor beide Vlaanderen, enkel gehouden was een

kwart uur rust te verleen ; dat hij een afschrift voorbrengt van deze overeenkomst, waarin de volgende beschikking voorkomt ;

1e

2e Vanaf 1 Maart 1938 zal het dubbel ploegwerk 7¾ uren per dag of 46½ uren per week effectieven arbeid bedragen ;

Dat verdachte hieruit besluit dat, voor 8 uren aanwezigheid, 7¾ uren effectieven arbeid en ¼ uur rust moeten worden gerekend, zienswijze die gedeeld wordt door het verbond der Belgische Breigoedfabrikanten ;

Overwegende dat het onmiddellijk opvalt dat gezegde overeenkomst geen onderscheid maakt tusschen mannen en vrouwen, of tusschen volwassenen en minderjarigen ;

Overwegende dat de Wet van 14 Juni 1921 op den arbeid van vrouwen en kinderen uitdrukkelijk beschikt dat aan kinderen beneden 16 jaar, alsmede aan meisjes of vrouwen beneden 21 jaar, wanneer het werk door wisselploegen wordt verricht, een minimum schafttijd van een ½ uur moet worden verleend ;

Overwegende dat al wat de minderjarigen betreft de openbare orde aanbelangt, en het dienvolgens niet toegelaten is door bijzondere overeenkomsten afbreuk te doen aan de regels door de wet gesteld tot bescherming der minderjarigen ;

Overwegende dat men uit deze beschouwingen moet besluiten dat de overeenkomst van 6 Januari 1938, houdende algemeene regeling voor ploegen nachtwerk in de breigoednijverheid der Vlaanderen, nietig is en van geene waarde wat de kinderen en minderjarige vrouwen betreft.

Overwegende dat verdachte echter te goeder trouw heeft kunnen denken dat gezegde overeenkomst, gesloten in het Paritair Comité, onder voorzitterschap van den Inspecteur Generaal van den Arbeid in persoon, de algemeene en onbeperkte draagwijdte mocht hebben, die trouwens uit hare bewoordingen voortvloeit ;

Ontslaat verdachte van de vervolging zonder kosten voor al de feiten der telastlegging ;

Stelt de N. V. «Etablissements Vercammen-Van Acker» buiten zaak.

68

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE
(Zetelende in handelszaken)

1e Kamer. — 1 Juli 1939.

Voorzitter : M. J. Van Ginderachter.
Pleiters : Mrs Limpens en Van Assche.

VERKOOP. — OPGELEGDE PRIJS. — KOOPWAAR BESCHERMD DOOR HANDELSMERK.

- 1) Het opleggen van een prijs voor den verkoop aan den verbruiker van een produkt gespecialiseerd door een handelsmerk druischt niet in tegen de openbare orde.
- 2) In het beschikken over zijn zaak mag men een ander-mans eigendomsrecht niet krenken.
- 3) De opgelegde prijs is eene eigenschap van den

eigendom der koopwaren door een handelsmerk beschermd.

- 4) *Wie den eigendom krenkt, is enkel verantwoordelijk indien hij die eigenschap heeft gekend of heeft moeten kennen.*

N. V. Union Margariinière t/ De Kegel.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten ;

Gezien de stukken ;

Overwegende dat de N. V. « Union Margariinière Belge » eigenares is van het merk « Solo » ; dat de Margarine, onder die benaming gekend, niet aan de verbruikers mag geleverd worden beneden den prijs van 10 frank per kilo, prijs door eischeres bij overeenkomst opgelegd aan al de voortverkoopers, — groothandelaars of detaillanten — aan dewelke zij « Solo » levert ;

Overwegende dat het vaststaat dat De Kegel — die zich « Solo » aanschafte bij een voortverkooper wiens naam hij niet wil opgeven — gedurende verscheidene maanden dat produkt heeft verkocht aan 9 frank het kilo ; dat aldus de vraag strekt tot betaling eener schadevergoeding groot 13.000 fr. ;

Overwegende dat men eerst en vooral hoeft na te gaan of het systeem der vastgestelde prijzen niet indruischt tegen de openbare orde en wel strookt met het principie der vrijheid van den handel, dat de vrije mededinging waarborgt ;

Overwegende dat, gezien zekere wetgeving tijdens de laatste jaren in voege getreden b.v. het K. B. N° 62 van 13 Januari 1935 dat zelfs in bepaalde omstandigheden het vormen van consortiums opdringt, gezien het economisch programma door de Kamers op 29-30 Maart 1935 goedgekeurd en gestemd op de verstandhouding der voortbrengers, waardoor kartels ontstonden die voorkeerprijzen toestaan aan zekere categoriën handelaars derwijze dat willekeurig en zonder eenig toezicht een ander handelaar zich in de onmogelijkheid bevindt nog een handel van denzelfden aard te beginnen, men zich afvragen mag of het principie der vrijheid van den handel — zooals men het vóór den oorlog verstond — wel de openbare orde aanbelangt ;

Maar overwegende dat in alle geval de verkoop aan een opgelegden prijs van een produkt dat alhoewel « gespecialiseerd » toch behoort aan eene « species » van denzelfden aard — zooals de Solo aan de species — margarine — niet aan de verbruikers de mogelijkheid ontnemt zich op de markt aan den prijs der concurrentie eene koopwaar van denzelfden aard aan te schaffen ; — dat alleen het opkopen van de species in haar geheel aan den opkooper zou toelaten de prijzen te beïnvloeden en desgevallend den verbruiker aan diens willekeurige eischen te onderwerpen ; dat aldus de verkoop aan een opgelegden prijs de vrijheid van den handel geenszins krenkt ;

Overwegende dat De K. doet gelden dat er tusschen hem en aanlegster geene overeenkomst werd gesloten en hij derhalve tegenover deze laatste geene verplichtingen heeft ; dat hij de koopwaren

die hem toebehooren verkoopt aan den prijs die hem bevalt en aldus slechts gebruik maakt van zijn eigendomsrecht ;

Overwegende, echter, dat de eigenaar zijne zaak moet gebruiken zonder het eigendomsrecht van een ander te krenken ;

Overwegende dat dit beginsel overgenomen is uit het romeinsch recht (L. 8. pag. 8 Digeste « Si servitus ») ; dat Pothier niet aarzelt het eigendomsrecht te bepalen als volgt : « le droit de disposer à son gré d'une chose sans donner néanmoins atteinte au droit d'autrui » ; (Com. N° 100-101 propriété N° 4-13) ; dat Portalis aan het Tribunaat (Locré T. IX. Exposé des motifs p. 80) en Grenier aan het « Wetgevend Korps » Dall. V° propriété p. 190 note 58) herinnerd hebben dat dit axioma aan den grondslag ligt van Titel II van het Burgerlijk Wetboek « Over het eigendomsrecht » ; dat ook de rechtsleer algemeen aanneemt dat het eigendomsrecht eene beperking ondergaat welke voor doel heeft andermans wettige belangen te vrijwaren ; (zienswijze bekrachtigd door de rechtspraak en o. m. door ons Verbrekingshof 16 Juli 1917 Pas. 1918, 1, 65) ;

Overwegende dat uit het principie hierboven uiteengezet — waarvan het alinea I in fine van art. I der wet van 16 December 1851 eene toepassing uitmaakt — volgt dat die regel — die zijne verrechtvaardiging vindt in de primordiale noodwendigheden van het economisch en maatschappelijk leven — niet meer van toepassing is wanneer de dader te goeder trouw de uitgestrektheid niet kende van het patrimonium van den persoon dat hij in de uitoefening van zijn eigendomsrecht heeft geschaad ;

Overwegende dat het systeem der handelsmerken — in onze wetgeving ingebracht — er finaal toestrekt aan de producten aldus gespecialiseerd en beschermd eene eigene en onderscheidene handelswaarde toe te kennen ; dat die handelswaarde bestaande in de winst op den verkoopprijs verwezenlijkt slechts verworven is wanneer de algemeene kosten eigen aan het merk zooals kosten van reclame, kosten van deelneming aan tentoonstellingen en handelsfooren, enz., in den prijs begrepen zijn ;

Overwegende dat uit die overwegingen voortvloeit dat de opgelegde prijs — aan dewelke de eigenaar van het produkt den verkoop op de markt onderwerpt — ook tusschenkomt in het bepalen en het behouden van die aan het merk eigene handelswaarde en derhalve eene onafscheidbare bijzaak wordt der produkten door het merk beschermd en eene eigenschap tot het recht van eigendom aan deze produkten behoorend, dewelke eigenschap moet geëerbiedigd worden door al degenen die er kennis van hebben ;

Overwegende dat elk handelaar in margarine weet dat de verkoopprijs aan den verbruiker van een kilo « Solo » op tien frank is vastgesteld ; dat verder De Kegel daarvan verwittigd werd bij aanbevelen schrijven en zelfs bij middel van aanmaning door deurwaarder ;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat het bedrag der opgelegde prijzen aanleiding geeft tot

discussie en onzekerheid daar de «Union Margari-nière» gedooft dat de Cooperatieve Vereenigingen aan dewelke zij levert een percentage op dat bedrag aan de verbruikers terugbetalen ;

Overwegende dat ten einde de spitsvondigheid van die opwerping te doen uitschijnen het volstaat op te merken dat de koopers van «Solo» die terug-betaling — welke overigens berekend is op het algeheel bedrag hunner inkoop van allerhande slag — bekomen in hunne hoedanigheid van leden der samenwerkende maatschappij ;

Overwegende dat de gedragingen van verweerder schade hebben berokkend aan de handelswaarde der produkten «Solo» ; dat de schade aldus aan eischeres toegebracht «ex aequo et bono» mag ge-raamd worden op duizend frank meer de kosten voortspruitende uit de bevindingen bij deurwaarder vastgesteld ;

Om deze redenen :

De rechtbank, zetelende in handelszaken, alle verdere en tegenstrijdige besluitselen verwerpende, veroordeelt De Kegel om aan de N.V. «Union Mar-garinière Belge» te betalen eene schadevergoeding groot duizend frank meer de kosten voortspruitende uit de processen-verbaal van bevinding dd. 17 Maart en 21 April 1938, meer de gerechtelijke interessen op die sommen ;

Ontzegt aan eischeres het meer gevorderde ;

Veroordeelt verweerder tot de kosten begroot op.....

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg, uitgenomen wat de kosten betreft.

69

VREDEGERECHT TE RONSE

1 April 1939.

Vrederechter : M. P. Minne.
Pleiters : Mrs Claus en Ponette.

AUTEURSRECHT. — GETUIGENVERHOOR.

Stellige getuigenissen van de getuigen der eischers, die zich gesteund hebben op schriftelijke notas opgesteld op 't oogenblik der feiten zelf dienen als meer geloofwaardig te worden aanzien dan deze van getuigen die «verklaren» alle Zondagen in de «kwestige in-richting te zijn geweest».

Stolz & Cst t/ V. D. E...

Gehoord de getuigen van het rechtstreeksch enkwest, F. en A., dewelke na al de pleegvormen der wet te hebben vervuld stellig verklaren dat zij de muziekgewrochten, vermeld in het inleidend ex-ploot hebben hooren uitvoeren in de herberg des verweerders ;

Aangezien de getuigen van het tegenenkwest, behalve D. R., om zich den datum der muziekuutvoeringen, waarvan sprake, te herinneren, zich schijnen te steunen op het feit dat zij alle Zondagen in de herberg van verweerder zijn ;

Dat de getuige D. C., nochtans niet stellig kan zeggen op welken Zondag de kwestige uitvoeringen bestatigd werden ;

Dat het zonderling voorkomt dat D. S., niet kan zeggen of hij drie weken vóór het enkwest in de herberg was, doch zich wel herinnert dat hij er op 30 October 1938, datum der feiten tegenwoordig was ;

Aangezien alleen getuige D. R., stellig is in de loochening der feiten ;

Dat de drie getuigen nochtans verklaren dat er zich in bedoelde herberg een luidspreker bevindt ;

Aangezien de getuigenissen van het tegenenkwest de stellige en eensluidende verklaringen der getui-gen van het rechtstreeksch enkwest niet te niet heb-ben gedaan ;

Aangezien deze laatste, welke verklaren zich gesteund te hebben op schriftelijke notas opgesteld op het oogenblik zelf der feiten, als meer geloofwaardig voorkomen dan de getuigen van het tegen-enkwest ;

Aangezien de aanleggers in deze omstandighe-den het door hen aangeboden bewijs hebben bij-gebracht.

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter van het Kanton Ronse, vonis-sende op tegenspraak en in laatsten aanleg ;

Verwijzen den verweerder aan de aanleggers te betalen ten titel van schadevergoeding 25 frank per uitgevoerd stuk of 125 frank ;

Verwijzen hem, daarenboven in de gerechte-lijke interessen en de kosten des gedings, deze tot hiertoe vereffend ter som van 212,50 frank.

WETGEVING

BESLUITWET van 21 October 1939, houdende afwij-king van de bepalingen van artikels 17 en 20 van de wet tot inrichting van 's Rijks comptabiliteit dd. 15 Mei 1846.

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

Aan de behoeften van de landsverdediging hoort op alle gebied met den grootsten spoed te worden voldaan.

Deze behoeften zijn grootendeels van financieel standpunt uit verzekerd door de op de buitengewone begrotingen van leger en Rijkswacht uitgetrokken kredieten.

Welnu, de op deze kredieten aan te rekenen uit-gaven zijn onderworpen aan de regelen onzer wetgeving op de openbare uitgaven.

Het is onontbeerlijk ze van deze voorschriften vrij te stellen, zooals het Parlement het trouwens heeft ge-daen met het oog op de benutting van het bijzonder krediet van 2 milliard frank bij wet d.d. 7 September 1939 verleend.

Met dit oogmerk hebben wij de eer onderhavig besluit aan de goedkeuring Uwer Majesteit voor te leggen.

LEOPOLD, III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet d.d. 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend en namelijk op 8° van artikel 1 dezer wet, waarbij de

Koning gemachtigd is alle afwijkingen van de bepalingen betreffende de inkomsten en de uitgaven van den Staat toe te laten;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagden,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. In afwijking van artikel 20 der wet d.d. 15 Mei 1846 is de Minister van Landsverdediging gemachtigd provisioneele voorschotten te verleenen voorafgaandelijk aan de uitvoering van loopende of nog te verrichten bestellingen, van werken of van leveringen waarvan het bedrag op de buitengewone begrotingen van de landsverdediging of van de Rijkswacht aan te rekenen is.

Art. 2. In afwijking van artikel 7 der wet d.d. 15 Mei 1846 op 's Rijks comptabiliteit zullen de ten laste van bewuste begrotingen uit te voeren betalingen mogen geschieden hetzij door middel van ordonnantiën vrijgesteld van het voorafgaand visum van het Rekenhof, hetzij door middel van rechtstreeksche mandaten van de Thesaurie, hetzij door checks op postgiro's.

Art. 3. Dit besluit is toepasselijk den dag waarop het in het *Staatsblad* is bekendgemaakt. Het houdt op van kracht te zijn van zodra het leger op vredesvoet is teruggebracht.

Art. 4. De Ministers van Financiën en van Landsverdediging zijn met de uitvoering van onderhavig besluit belast.

Gegeven te Brussel, den 21 October 1939.

Verbond der Belgische Advocaten

ZITTING VAN HET BUREAU IN HET GERECHTSHOF TE BRUSSEL op Zaterdag 28 October 1939.

De zitting werd geopend te 11.30 u. onder voorzitterschap van Mr Henry Van Leynseele, Voorzitter.

Aanwezigen : Mrs Van Tiegem, Ondervoorzitter, Fasbender, Ondervoorzitter, Struye, Algemeen Secretaris, Favart en Dochy, Secretarissen.

Lieten zich verontschuldigen : Mrs Diercxsens, Secretaris, en Mayer, Schatbewaarder.

I. — De heer Voorzitter geeft aan het bureau kennis van de briefwisseling met Mr Hennebicq, aangaande een abonnement op het *«Journal des Tribunaux»* betaald door het Verbond der Advocaten en dat afgeleverd werd ter woonplaats van Mr Hennebicq.

Het bureau verklaart zich akkoord met de termen van den brief door den Voorzitter en den Schatbewaarder gestuurd aan Mr Hennebicq, en acht niet noodig in het vervolg het abonnement waarvan sprake nog te betalen.

II. — Het Bureau besluit tot het bijeenroepen van den Algemeenen Raad in den loop der maand December, in principie op Zaterdag, 9. De dagorde bevat de volgende punten :

1. Onderzoek van het voorstel van Mr Van Overbeke, betreffende de Balie van het Verbrekingshof;
2. Nazicht der door de verscheidene Balies genomen maatregelen wat betreft den toestand der gemobiliseerde advocaten;
3. Eventueel voorstel te doen aan den heer Minister van Justitie ten opzichte van de regeling der schuldvorderingen en van het lot der contracten gedurende den oorlog;
4. Vaststelling der dagorde van de algemeene Vergadering te Antwerpen.

Het Bureau verzoekt den Voorzitter zich van heden af in betrekking te stellen met den heer Stafhouder

te Antwerpen wat betreft de Algemeene Vergadering in Juli.

III. — De Heer Voorzitter geeft kennis van de uitnodiging der Nederlandsche Advocatenvereniging die haar Congres zal houden te Utrecht, op 2 December. Het Bureau verzoekt den Voorzitter en den Algemeenen Secretaris er het Verbond te vertegenwoordigen.

IV. — Op voorstel van Mr Struye, beslist het Bureau aan den voorzitter van de *«Association des Avocats de France»* en aan den heer Stafhouder te Parijs, een blijk van sympathie te sturen, waarvan de termen worden goedgekeurd.

V. — De Heer Voorzitter geeft aan het Bureau kennis van een artikel van Mr Van Overbeke gepubliceerd in het *«Journal des Tribunaux»* van 16 Juli 1939 onder den titel : *«Verbond der Belgische Advocaten — Algemeene Vergadering te Luik — Terechtwijzing»*, evenals van briefwisseling met Mr Van Overbeke naar aanleiding van dit artikel.

Mr Van Overbeke verzette zich tegen een passage van het verslag van de Algemeene Vergadering opgesteld als volgt : *«Een voorstel van Mr Van Overbeke strekkende tot het verbieden aan de advocaten bij het Verbrekingshof, te pleiten voor andere rechtsmachten werd verworpen. Zij bekomt bij stemming slechts de stem van voorsteller.»*

Het bureau stelt vast dat het spruit uit de eensluidende herinneringen van al de nopens dit onderwerp ondervraagde confraters, dat de feiten zich voorgedaan hebben zooals het verslag inhoudt. Het voorstel van Mr Van Overbeke werd wel ter stemming voorgelegd en bij algemeene stemming behalve de stem van voorsteller verworpen. Een lid van het Bureau denkt nochtans zich te herinneren dat een tweede aanwezige zijn stem gevoegd had bij deze van Mr Van Overbeke.

Anderzijds, stelt het Bureau vast dat het verslag als naar gewoonte slechts een samenvatting is en geen stenographisch verhaal; het moest dus noodzakelijkerwijze onvolledig zijn. Alzoo is het dat het geen melding maakt van het feit dat na de stemming hierboven aangehaald, er beslist werd, zonder nieuwe stemming, dat het voorstel van Mr Van Overbeke zou onderworpen worden aan het onderzoek van den Algemeenen Raad. Zoo is het ook dat er niet gemeld werd dat een ander voorstel van Mr Van Overbeke, betreffende den duur der universitaire studiën eveneens met algemeene stemmen behalve de stem van voorsteller verworpen werd. Het Bureau is diensvolgens van meening dat er geen gevolg dient gegeven aan het incident.

Het betreurt nochtans dat het *«Journal des Tribunaux»* gemeend heeft een artikel te mogen publiceeren onder den titel *«Verbond der Advocaten — Algemeene Vergadering te Luik — Terechtwijzing»* — hetgeen den schijn moest geven dat het hier ging om een officieele mededeeling van het Verbond, dat niet voorafgaandelijk aan het Verbond was medegedeeld geweest, dat de vermelde feiten op onjuiste wijze weergeeft en dat bovendien beoordeelingen en kritiek bevat die het gewoon kader eener terechtwijzing te buiten gaan.

Het Bestuur verzoekt den Heer Voorzitter zich in betrekking te stellen met het *«Journal des Tribunaux»* ten einde in de toekomst het gebruik van gelijksoortige titels voor de mededeelingen die niet uitgaan van het Verbond te vermijden.

VI. — Mr Landrien, Schatbewaarder, geeft verslag over den financiële toestand van het Verbond.

De wedde van den bediende wordt herleid tot 300 frank, en indien de opbrengst der bijdragen voldoende is, zal de Schatbewaarder aan de leden laten weten dat ze dit jaar een verminderde bijdrage zullen mogen betalen.

De zitting wordt geheven te 12 u. 45.